

КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ

ЗВИТЯЖЦІ

Київська область

7 том

Місто Ірпінь

Селища міського типу

Ворзель, Гостомель, Коцюбинське

Макарівський район

Миронівський район

Київ
Видавництво ЛІРА-К
2016

ББК 63.3(2)722.78
К53

**ГОЛОВНА
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

КОНАШЕВИЧ В. Д.
(в. о. голови)
КОРОЛЬ В. Ю.
(заступник голови)
ЛИСЕНКО О. Є.
(заступник голови)
ВИШНЕВСЬКИЙ Р. Г.
(відповідальний секретар)
АРТЬОМОВ О. С.
ГЕРМАНЧУК П. К.
ЗЯБЛЮК М. П.
КЛІЧАК В. Й.
КОВБА І. В.
ПИРИГ Р. Я.
ПРОКОПЕНКО В. П.
РЕЄНТ О. П.

**КИЇВСЬКА ОБЛАСНА
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

ТОМАШОВ М. С.
(заступник голови)
МІЩЕНКО О. Г.
(відповідальний секретар)
ВАТРИЧ Ю. О.
ГУЛЕНКО О. М.
КАМЕНЄВА С. А.
КОВАЛЬ І. І.
ОСІПЕНКО В. І.
ТОМНЮК В. І.
ЯКУНІНА П.Л.

**КИЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ
ВІДДІЛЕННЯ ПОШУКОВО-
ВИДАВНИЧОГО АГЕНТСТВА
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

МІЩЕНКО О. Г. — керівник
СВИСТУНОВА Т. В. —
завідуюча науковою редакцією
СВИСТУНОВА Г. І. —
старший науковий редактор
МИРОНЧУК О. А. —
старший науковий редактор
МІЩЕНКО М. А.
науковий редактор
КРАСНОЖОН К. М.
молодший науковий редактор

**ВІД ОБЛАСНОЇ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ
І ОБЛАСНОГО ВІДДІЛЕННЯ
ПОШУКОВО-ВИДАВНИЧОГО АГЕНТСТВА
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

Починаючи із 1989 року відповідно до законодавчих та урядових рішень в Україні проводиться великомасштабна пошуково-видавнича робота з увічнення пам'яті ветеранів-учасників бойових дій на фронтах Другої світової і Великої Вітчизняної воєн. За допомогою органів влади і громадських організацій збираються дані про кожного з ветеранів області, які загинули на війні або вижили і проживають в даний час, чи вже померли після війни.

Усі ці короткі біографічні дані заносяться в окремі томи Книги Пам'яті, друкуються у видавництві та розповсюджуються по бібліотеках, архівах, музеях, школах області тощо. Протягом 1994—2005 рр. увічнено учасників бойових дій, які загинули на фронтах. Обласною редколегією «Книга Пам'яті України» майже 168 тис. цих ветеранів згадані у восьми томах обласної Книги Пам'яті. За цей самий період у трьох томах Книги Скороти увічнено понад 25 тис. мирних жителів області, які загинули під час фашистської окупації.

Згідно із Законом України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.», окремих рішень Кабінету Міністрів України обласна державна адміністрація 30.10.2006 р., 04.11.2010 р. та 03.12.2014 р. прийняла розпорядження про продовження цієї благородної роботи в області в спеціальному серіалі «Звитязці», де увічнюється пам'ять ветеранів війни, які повернулися живими із фронтів, почали відбудовувати народне господарство країни, продовжують жити по даний час або вже померли. Цим самим буде завершено повний меморіальний цикл, присвячений ветеранам війни як загиблим на фронтах, так і тим, хто помер вже в мирний час, після війни, а також тим, хто живе і донині.

Серіал «Звитяжці» має за мету зберегти для нинішнього і майбутніх поколінь імена виживших у жорсткій борні ветеранів, чий бойовий, а також трудовий подвиг став безцінним надбанням історії, хоча з кожним роком стає дедалі складніше знаходити достовірні конкретні біографічні дані.

Обласна редколегія і обласне відділення агентства «Книга Пам'яті України» під час підготовки до видання серіалу «Звитяжці» використовували різні матеріали. За основу бралися документальні дані із райдержадміністрацій, районних, міських, селищних та сільських рад. Використовувалася інформація райміськвійськкоматів, ветеранських організацій, міських, районних архівів, бібліотек, матеріали пенсійних установ, музеїв, соціальних служб, газет, мемуарних видань тощо. До пошукової роботи залучалися культосвітні та навчальні заклади, зокрема школи, краєзнавці, пошуковці, учнівська та студентська молодь, застосовувалися поквартирні, подвірні обходи, особливе значення мали спогади ветеранів війни, розповіді їх родичів та близьких.

Практичну роботу з упорядкування і випуску даного тому серіалу — обробку первинних матеріалів, що надійшли із міст та районів, їх редагування, підготовку до друку виконували працівники обласного відділення агентства «Книга Пам'яті України» О. Г. Міщенко, Т. В. Свистунова, Г. І. Свистунова, О. А. Мирончук, К. М. Красножон, М. А. Міщенко.

Необхідно зауважити, що із різних причин не було можливості встановити імена всіх без винятку учасників бойових дій на фронтах, а також зібрати вичерпні біографічні дані про кожного з них, зокрема про бойовий і трудовий шлях після війни, нагороди тощо. Скупі факти про багатьох ветеранів пояснюються і великим строком давності подій війни, і частково втратою архівних документальних даних, зміною місця проживання ветеранів і їх родичів, і недоліками в організації пошукової роботи, і багатьма іншими причинами, зокрема різним ставленням до справи збирання інформації про ветеранів з боку окремих місцевих органів влади та громадських організацій. Цими самими причинами пояснюються і можливі неточності в списках і біографіях ветеранів, за що упорядники серіалу заздалегідь просять вибачення у ветеранів і у їх рідних і близьких. Слід зазначити, що копітка пошукова робота продовжується і буде тривати, доки ім'я кожного учасника бойових дій не буде увічнено, біографічні дані за необхідності уточнено. Доповнення і зміни будуть заноситися в інші випуски серіалу «Звитяжці» та видання.

У даному томі опубліковані імена і короткі біографічні дані 8094 осіб, зокрема по населених пунктах Ірпінської міськради (м. Ірпінь, смт Ворзель, Гостомель, Коцюбинське) — 1232, Макарівському р-ну — 3406, Миронівському р-ну — 3456.

Усі дані на ветеранів розміщено за алфавітом окремо по містах, районах, селищах міського типу, селах, указано прізвища, ім'я та по батькові ветеранів також за алфавітом, наведено рік і місце їх народження, військове звання, бойові нагороди, трудовий шлях після війни, трудові нагороди і відзнаки. Для тих, хто живий по даний час — вказується місце проживання, для тих, хто помер після війни — дата смерті і місце поховання. При цьому для населених пунктів Київщини не зазначається назва області, для населених пунктів відповідного району не зазначається назва цього району. Назви населених пунктів подаються за нинішнім адміністративно-територіальним поділом. При цьому згадуваний у книзі колишній Чорнобильський район ліквідований у 1988 році після аварії на ЧАЕС.

У наступних томах будуть опубліковані дані про ветеранів інших міст, районів області відповідно до алфавіту. В кожний том входить сім-дев'ять тисяч персоналії із двох-трьох районів, міст обласного значення.

Усю практичну роботу над виданням обласна редколегія і обласне відділення агентства здійснювали під науково-методичним керівництвом Головної редакційної колегії «Книга Пам'яті України» і Пошуково-видавничого агентства «Книга Пам'яті України» (керівник Р. Г. Вишневський.).

Необхідну допомогу і підтримку надавали обласна державна адміністрація, зокрема управління культури, національностей та релігій, Департамент фінансів, інші структурні підрозділи адміністрації, а також обласна рада. Видання книги здійснюється за рахунок коштів, виділених із обласного бюджету.

Усі первинні матеріали для випуску серіалу готувалися безпосередньо на місцях, в їх підготовці значну організаційну роботу здійснили в основному райдержадміністрації, міські, районні, селищні, сільські ради, ради ветеранів, місцеві редколегії «Книга Пам'яті», архіви, райміськвійськкомісаріати, органи соціального захисту за що висловлюємо їм щирю подяку.

Упорядники даного тому окремо висловлюють вдячність методисту відділу культури Ірпінського міськвиконкому

Л. В. Волошиній, колишньому голові Ворзельської селищної ради ветеранів М. Х. Зарубі, методисту Миронівського районного будинку культури К. Л. Залевській, колишньому голові Макарівської районної ради ветеранів Янковському В. К., окремим іншим працівникам за проведений значний обсяг складної і відповідальної роботи, шанобливе ставлення до ветеранів війни.

Щиру вдячність висловлюємо також іншим органам і громадським організаціям, учнівській та студентській молоді, і всім небайдужим громадянам, що взяли посильну участь в колективному створенні даного тому серіалу «Книга Пам'яті України» — «Звитяжці».

Та найбільша наша людська, громадянська вдячність воїнам-ветеранам Другої світової і Великої Вітчизняної воєн за їх героїзм і мужність, проявлені на фронтах, за їх трудовий подвиг у відбудові нашої країни.

Вічна слава борцям за честь і свободу нашої Батьківщини!

*Обласна редакційна колегія
«Книга Пам'яті України»
Обласне відділення
Пошуково-видавничого агентства
«Книга Пам'яті України»*

ІСТОРИКО-ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ КОМЕНТАР

Друга світова і Велика Вітчизняна війни принесли народів України величезні страждання і біль, численні матеріальні збитки. Понад три мільйони громадян загинули у цій війні, мільйони отримали поранення, каліцтва та душевні травми. Не обминула всенародна трагедія і Київщину.

Згідно з матеріалами військових комісаріатів у 1941—1945 роках із Київської області на фронті було мобілізовано і направлено 267,8 тис. осіб, із них в армію — 256,1 тис., в народне ополчення і винищувальні загони — 4,2 тис., брали участь в партизансько-підпільному русі та в інших актах антифашистського народного супротиву — 7,5 тис. осіб. Із них в боях за свою Батьківщину смертю хоробрих полягли майже 170 тис. воїнів, що становить близько 64 відсотки тих, хто брав участь у бойових діях проти німецько-фашистських загарбників. Відповідно до офіційних статистичних даних в рідні домівки із фронтів повернулися майже 98 тис. ветеранів війни, або 36 відсотків. На жаль, значна частина їх вже відійшла у вічність.

У обласній Книзі Пам'яті, започаткованій у 1989 році, вже увічнено майже 168 тис. ветеранів, які загинули на фронтах, та понад 25 тис. мирних жителів, убитих в період окупації.

На даний час проводиться активна робота з тим, щоб у наступних виданнях обласної Книги Пам'яті, зокрема в даному серіалі «Звитяжці», були згадані також ветерани війни, які повернулися із фронтів живими, живі по даний час або вже померли. Вже вийшло шість випусків (томів) цього серіалу, де розміщені короткі біографічні дані приблизно 49 тис. ветеранів із перших згідно алфавіту міст і районів області.

Переважна більшість цих ветеранів війни з перших днів повернення із фронтів в міру своїх можливостей, а багато хто, незважаючи на рани і каліцтва, активно долучилися у відбудову народного господарства країни. А відбудовувати довелось багато чого. Фашистські загарбники повністю або

частково зруйнували і спалили 9 міст і 388 сіл та селищ. У містах, селищах і селах області було зруйновано 6 тис. підприємств, сплюндровано 75 тис. селянських дворів, без житла залишилися майже мільйон жителів, збитки становили понад 600 млн. крб. в колишніх цінах. Було розстріляно понад 200 тис. мирних жителів, десятки тисяч заслано на німецьку каторгу, багато з них не повернулися додому, значна частина загинула в неволі.

Після окупації м. Ірпінь гітлерівці завдали великих збитків місту, були повністю зруйновані цегельний завод, торфопідприємство, майстерні, пограбовані різні підприємства, склади, магазини. До Німеччини було вивезено значну кількість молоді. Були закатовані підпільники, у т. ч. їхні діти, передовики виробництва.

Після визволення міста відразу розпочалася його відбудова, зокрема ремонтувалося залізничне господарство, уже у 1944 р. перші 2,5 млн. шт. цегли видав реконструйований цегельний завод, відновили роботу торфопідприємство, Головні майстерні, хлібозавод. Розгорнулося освоєння Ірпінської заплави, спорудження інженерно-меліоративної системи. Відбудовувалися і почали працювати лікувально-оздоровчі заклади, у т. ч. санаторії і будинки відпочинку. Запрацювали школи і дитячі садки, відкрилися культурно-освітні заклади. В Ірпінському будинку творчості письменників відпочивали і працювали відомі діячі літератури і культури, зокрема М. Стельмах, В. Собко, Н. Рибак, інші.

Окупація селищ Ворзель, Гостомель, Коцюбинське, як і всього Ірпінського регіону, розпочалася із пограбування населення, нищення пам'яток історії і культури, переслідування активістів та передовиків виробництва. У селищі Ворзель були закатовані 33 підпільники і члени їх сімей. Були зруйновані підприємства та установи, спалені людські оселі.

З перших днів визволення селищ вживалися заходи для ремонту і побудови житла для людей, доріг, закладів зв'язку, медичних установ, культосвітніх об'єктів. Відновили роботу хлібозаводи, почали працювати відомі до війни санаторії і будинки відпочинку, дитячі табори, запрацювали зруйновані залізничні станції. Відкрилися також школи, клуби, бібліотеки, кінотеатри. Для більш ефективної допомоги селу на станції Жуляни відновила роботу машинно-тракторна станція. Розширювалася торгівля необхідними товарами і продуктами харчування.

Німецькі загарбники ввійшли у Макарівський район на початку липня 1941 р. Відразу почалися грабування, нищення матеріальних цінностей.

Було зруйновано 21 школу, 19 клубів, 40 майстерень, два маслозаводи, майже дві тисячі житлових будинків, розграбовано приміщення двох МТС, вивезено 65 тракторів, 10 комбайнів, 18 молотарок. Гітлерівці загарбали 11,3 тис. голів великої рогатої худоби, 16,6 тис. голів свиней, 5,1 тис. коней. Майже 10 тис. осіб залишилися без житла. Чинилися звірячі розправи над людьми.

У райцентрі смт Макарів у перші дні в парку було розстріляно 337 мирних жителів і військовополонених, у с. Бишів (на той час райцентр Бишівського р-ну) 24 жителів живими кинули до криниці і закидали гранатами. В цьому ж селі по звіярячому закатовано колгоспників-передовиків виробництва та членів підпільної групи. 10 березня 1943 р. фашисти дощенту спалили партизанське селище Кодра, знищили майже все населення, серед них і дітей.

До Німеччини на каторгу було відправлено 4014 юнаків і дівчат.

У селах району людей примушували до рабської праці у громгоспах, створених на базі колишніх колгоспів, за найменшу непокору розстрілювали. Були закриті школи, дитячі садки, клуби, бібліотеки. Спалено багато різної літератури, пограбовано і вивезено до Німеччини твори мистецтва. В далеку Німеччину вивозилася також наша родюча земля.

Визволення райцентру смт Макарова почалося 8 листопада 1943 р., а потім повторно наприкінці грудня 1943 р. практично весь район, у т. ч. райцентр смт Макарів, було визволено від фашистських загарбників. З перших днів вільного життя розпочалася інтенсивна відбудова зруйнованого народного господарства, і передусім будувалося житло для людей, зокрема для родин воїнів, що загинули на війні. Відбудовувалися зруйновані колгоспи, швидко стали до ладу МТС, для них із східних районів країни надходила техніка, а також міндобрива для сільського господарства. Уже у 1944 р. колгоспи перевиконали плани здачі державі сільгосппродукції. У фонд Червоної Армії було здано перші 84 тис. пудів зерна та картоплі, більше 600 тис. крб. грошової допомоги. Понад 200 молодих ентузіастів виїхали відбудовувати зруйновані і вкрай необхідні для країни шахти Донбасу та найбільш значущі підприємства міста Києва. В свою чергу виробничники підприємств Києва надавали усебічну велику допомогу у розбудові колгоспів району, зокрема заводи «Головхарчмаш», «Більшовик», інші.

На Миронівську землю війна прийшла 22 липня 1941 року. З перших днів на території підприємства «Заготзерно» німці влаштували табір для військовополонених, загородивши його колючим дротом. У сусіднє м. Богуслав із Миронівщини були вивезені майже всі єврейські сім'ї, де майже 800 осіб євреїв із навколишніх міст і сіл були розстріляні. Із Миронівщини 3664 осіб молоді насильно були вивезені до Німеччини, за відмову їхати людей розстрілювали. Ешелонами ввозили також продукти, різні товари, землю.

Окупанти знущалися над поневоленим населенням і фізично, і морально. Ось, наприклад, витяг з наказу німецького генерала Байера від 6 листопада 1941 р.: «Все наявне у цивільного населення валяне взуття, включаючи і дитячі валянки, підлягає негайній реквізиції. Користування валяним взуттям забороняється і повинно каратися також як і користування зброєю». Місцеві поліцаї знали, що в кого є і де що сховано. (Цю архівну інформацію надав Миронівський пошуковець старожил Р. Г. Нестеров). У районі руйнувалися також будівлі, у т. ч. людське житло, закривалися школи, дитсадки, клуби, медпункти.

Війна в районі закінчилася 5 лютого 1944 р., коли від окупантів було визволено останнє миронівське село. Трагічна статистика свідчить, що 5228 жителів району загинули на фронтах, 597 мирних жителів були розстріляні фашистами, вбиті під час бомбардувань, загинули на німецькій каторзі. 5786 воїнів з усіх куточків СРСР загинули під час оборони і визволення району і поховані у 37 братських могилах.

Відбудова району почалася насамперед із ремонту і будівництва людських осель. Потім відновлювалися сільськогосподарські об'єкти, які давали продукти харчування. Водночас почали працювати промислові підприємства, залізниця, автомобільні організації. Уже в середині 1944 р. запрацювали машинно-тракторна станція, селекційно-дослідна станція, стала до ладу невелика електростанція на р. Росава. Особливого розмаху набуло передове в Україні вирощування цукрових буряків, уже у 1947 р. звання Героя Соціалістичної Праці було присвоєно ланковій із с. Зеленьки М. Г. Лисенко. З перших повоєнних днів у районі запрацювали школи та дошкільні і медичні заклади, об'єкти культури. Були перезахоронені також розстріляні окупантами жителі. Як свідчить статистика, понад 6 тис. воїнів із Миронівщини брали участь в бойових діях на фронтах, із них 5,5 тис. нагороджені бойовими орденами і медалями. За трудову звитягу в часи війни 876 осіб

було нагороджено медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.».

Подібна відбудовча робота здійснювалася у всіх містах і селах області. Ще до Дня Перемоги 1945 року запрацювало майже 800 різних підприємств промисловості області, відновили свою діяльність 2,3 тис. колгоспів і радгоспів. У 1944 р. Київщині двічі вручали Перехідний прапор Державного комітету оборони країни за різнобічну допомогу фронту.

У кожному районі, місті, селищі, селі більшість колишніх воїнів-фронтовиків гідно трудилися, незважаючи на моральні і фізичні травми. Ось лише окремі приклади із багатьох.

Колишня голова обласної організації інвалідів війни і Збройних сил жителька м. Ірпінь інвалід ВВВ І гр. П. Л. Якуніна (Дробот) пішла на війну добровольцем у лютому 1942 р. Уже в липні 1942 р. отримала тяжке поранення і контузію. Після лікування воювала санінструктором, згодом телефоністкою в Заполяр'ї, Фінляндії, Норвегії, Польщі, Німеччині. За бойові заслуги нагороджена орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 1-го ст., Богдана Хмельницького 3-го ст., «За мужність» 3-го ст., бойовими і ювілейними медалями. Після демобілізації працювала на різних роботах, зокрема на шляховій дистанції Південно-Західної залізниці (ст. Черкаси), була заступником начальника Київської шляхової дистанції Південно-Західної залізниці (м. Київ). Очолила із дня її заснування у квітні 1999 року обласну організацію інвалідів війни і Збройних сил, яка по праву вважається однією із найкращих в Україні.

Уродженця м. Ірпінь інвалід ВВВ В. В. Суркова перебувала на фронті із лютого 1942 р. до Дня Перемоги. Пройшла шлях від санітарки до командира санвзводу. Брала участь у боях на Курській дузі, під Сумами, в Карпатах, закінчила фронтовий шлях в Берліні. За бойову звитягу нагороджена двома орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 1-го ст., Богдана Хмельницького 3-го ст., медалями «За відвагу», «За бойові заслуги». Після війни працювала в лікарні операційною сестрою, фельдшером. Брала активну участь у громадському житті міста.

Колишній житель м. Ірпінь інвалід ВВВ М. І. Корольов у роки війни спочатку служив у Далекосхідній армії, в лютому 1943 р. уже брав участь у жорстоких боях на Курській дузі. Будучи кулеметником, розвідником, визволяв від ворога Україну, Білорусію, Польщу. Нагороджений орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го ст., «За мужність» 3-го ст., двома орденами Червоної Зірки. Після війни тривалий час працював на залізниці.

Колишній житель м. Ірпінь інвалід ВВВ Ф. І. Маслов на фронті був командиром взводу, пройшов війну від Києва до Берліна, визволяв міста Київ, Ірпінь, Бучу, Білу Церкву, інші. За бойову звитягу нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го ст., Червоної Зірки, Богдана Хмельницького 3-го ст., медалями «За бойові заслуги», «За взяття Берліна», іншими. Був чотири рази поранений. Після війни працював військкомом у м. Ірпінь, інспектором Ірпінського міськвиконкому, брав активну участь у пошуку учасників війни, які загинули.

Колишній перший заступник голови Ірпінської міської ради ветеранів М. Г. Бурлака, будучи сержантом в зенітно-артилерійських з'єднаннях, воював на Ленінградському фронті, в Японії. Нагороджений орденами Вітчизняної війни 2-го ст., «За мужність» 3-го ст., медалями «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.», «За перемогу над Японією», іншими. Після війни працював у Держплані України, заступником начальника відділу Державного комітету цін України.

Тривалий час Ірпінську міську організацію інвалідів війни і Збройних сил очолював В. П. Приходько, інвалід ВВВ І гр. У роки війни був партизаном з'єднання ім. Коцюбинського у Чернігівській області. За бойові заслуги нагороджений орденами Вітчизняної війни 2-го ст., «За мужність» 3-го ст., багатьма бойовими і ювілейними медалями.

Колишній житель смт Ворзель Д. З. Шпаченко після закінчення військового училища воював як льотчик-винищувач на Далекому Сході біля річки Халхін-Гол. З початком Великої Вітчизняної війни брав участь у боях під Москвою, визволяв Україну, Білорусію, Прибалтику. Під час війни його літак 12 разів був збитий, він мав численні поранення, але продовжував воювати. Закінчив війну у званні підполковника. За бойові заслуги нагороджений орденом Червоного Прапора, двома орденами Червоної Зірки, орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., Олександра Невського, багатьма бойовими медалями. Після війни працював на будівництві будинку відпочинку «Ворзель» та хлібозаводу, був директором хлібозаводу, багато доклав зусиль для розвитку інфраструктури курорту Ворзеля (газифікація, електрифікація, прокладання доріг тощо). Брав активну участь у роботі ветеранської організації смт Ворзель, до 1987 р. був головою селищної ради ветеранів.

Колишня жителька цього селища В. П. Заруба (Запорожченко) після закінчення фельдшерської школи була мобілізована на фронт, служила в дивізійному медсанбаті медсестрою. Фронтowymi дорогами пройшла Підмосков'я, Білорусію,

Прибалтику, Прусію, воювала під Берліном. Нагороджена орденом Вітчизняної війни 2-го ст., медалями «За оборону Москви», «За визволення Праги», «За взяття Кенігсберга», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.». Після війни тривалий час працювала медсестрою в санаторії «Україна», була визнана кращим медпрацівником курорту. Брала активну участь у громадському житті селища, виступила також трьох дітей, які стали педагогами.

Житель смт Ворзель М. М. Федоренко в складі стрілецької дивізії як хімінструктор пройшов фронтовими дорогами Молдавію, Румунію, Угорщину. За військову звитягу нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ст., медалями «За відвагу», «За взяття Будапешта», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.». Після демобілізації тривалий час працював на військовому заводі у м. Києві, згодом після закінчення курсів шоферів працював шофером в будинку відпочинку «Ворзель». Бере активну участь у громадському житті селища.

Колишній голова Гостомельської селищної ради ветеранів М. І. Малахов починав військову службу на Північному Кавказі. Під час війни офіцером воював під Сталінградом, на Курській дузі, згодом матросом брав участь у бойових діях на Далекосхідному фронті. Двічі поранений. За військову доблесть нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2-го ст., Богдана Хмельницького 3-го ст., медалями «За бойові заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.», «За перемогу над Японією». Після війни понад 26 років працював на комбайновому заводі в Російській Федерації.

97-річний ветеран війни із смт Гостомель В. Н. Гапоненко пройшов усю війну, воював в Росії, Білорусії, в Україні, в інших країнах Європи. В боях під Сталінградом взяв у полон німецького генерала. За бойову звитягу старший сержант В. Н. Гапоненко був нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., Слави 3-го ст., «За мужність» 3-го ст., Червоної Зірки, медалями «За відвагу», «За бойові заслуги», іншими. Після війни працював у Гостомелі на заводі, тривалий час брав активну участь в роботі первинної ветеранської організації.

Житель смт Коцюбинське рядовий П. С. Шлінчак воював від початку до кінця Великої Вітчизняної війни. За звитягу нагороджений медалями «За бойові заслуги», «Захиснику Вітчизни». Після війни працював слюсарем на Київському заводі

«Авіант», за трудову доблесть нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Зразково трудився після війни учителем у школі колишній житель цього ж селища ветеран війни сержант І. К. Панченко, нагороджений за хоробрість в боях орденом Вітчизняної війни 1-го ст., медалями «За відвагу», «За бойові заслуги».

Тривалий час після війни у смт Коцюбинське на ДОК-4 столяром працював колишній житель цього селища ветеран війни М. Т. Макаренко, удостоєний за бойову звитягу орденом Слави 3-го ст., багатьма бойовими і ювілейними медалями.

Уродженця с. Лозовик Макарівського району П. Й. Добрянського війна застала курсантом артилерійського училища. Після його закінчення у квітні 1942 року воював командиром взводу, батареї артилерійського полку. Брав участь у боях на Курській дузі, в Україні, Білорусії, Прибалтиці. Після поранень став інвалідом. За мужність і героїзм був нагороджений орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го ст., Богдана Хмельницького 3-го ст., медалями «За відвагу», «За оборону Києва». По закінченні війни працював у рідному селі спочатку бригадиром, згодом головою колгоспу. Після переїзду у смт Макарів був директором Будинку культури, завідуючим районним відділом культури, деякий час перебував на партійній роботі, а до виходу на пенсію понад 15 років працював директором фабрики «Світанок». За трудові успіхи неодноразово був удостоєний трудових відзнак. Ветеран праці, був активістом громадського життя.

Уродженець с. Забуяння цього району М. Ф. Брацейко війну зустрів у рідному селі, відразу ж увійшов до складу підпільної групи, а з березня 1943 року воював у складі партизанського загону ім. Суворова, проявив особисту відвагу у боях із фашистськими загарбниками. У жовтні 1943 р. пішов на фронт, в складі військового з'єднання фронтовими дорогами дійшов до Праги. За бойові подвиги нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2-го ст., медаллю «За відвагу», іншими медалями. Після демобілізації із 1948 р. працював у рідному селі бригадиром, завфермою, головою колгоспу, був головою сільської ради. За трудові успіхи нагороджений орденом «Знак Пошани». Бере активну участь у патріотичному вихованні молоді, виростив трьох дітей.

І. Х. Кучеренко народився у с. Новосілки Макарівського р-ну, своє життя змолоду присвятив службі у військово-морському флоті, в складі якого зустрів війну. Був штурманом, помічником командира, командиром підводного човна на

Тихоокеанському флоті. З початком війни у складі загону підводних човнів передислокувався до Північного флоту, де підводний човен під його командуванням відразу вступив у бій. Його підводний човен знищив п'ять транспортних і три сторожові ворожі кораблі. У березні 1944 р. І. Х. Кучеренко став командиром дивізіону підводних човнів. За мужність і героїзм йому було присвоєно звання Героя Радянського Союзу, він нагороджений також двома орденами Леніна, трьома орденами Червоного Прапора, орденом Червоної Зірки, та іншими бойовими орденами і медалями. Після війни закінчив військову академію і продовжував служити на військово-морському флоті. Його ім'я носить військовий корабель, музей у рідному селі.

Уродженець с. Королівка цього району С. М. Левченко 17-річним юнаком добровольцем пішов на фронт, під Києвом потрапив в оточення і полон, втік з полону, повернувся в рідне село, де долучився до підпільної боротьби. Після визволення рідного села пішов у діючу армію, воював на Поліссі України, в Білорусії, згодом був переведений у Далекосхідний військовий округ, де служив командиром відділення розвідки. За фронтові подвиги нагороджений бойовими відзнаками. Після війни працював старшим піонервожатим у рідній сільській школі, згодом учителював у різних школах Макарівського району, був директором краєзнавчого музею, брав активну участь у громадському житті району, зокрема був секретарем редколегії районної «Книги Пам'яті».

Учасник боїв за Сталінград і Кенігсберг орденоносець, уродженець смт Макарів М. А. Кравченко, повернувшись із фронту, самотужки із окремих деталей склав трактор і успішно працював на ньому тривалий час, був передовиком виробництва, удостоєний трудових нагород.

Колишня підпільниця із смт Макарів О. С. Кириленко після війни за короткий час стала однією із кращих ланкових в області з вирощування зернових культур, овочів та картоплі, заслужила численні трудові нагороди і заохочення.

Уродженець с. Ніжиловичі цього району, орденоносець, що в боях визволяв майже всю Україну, О. М. Підсуха на фронті був сапером, автоматником, згодом став журналістом. В окопах народжувалися його рядки:

Я буду мстити за Україну,
За муки всі, за всі жалі,
За всі страждання і руїни
На поневоленій землі.

У мирний час Олександр Підсуха став відомим українським письменником, автором понад сорока книжок, був головним редактором журналу «Дніпро», заступником голови Спілки письменників України.

Уродженець с. Карапиші Миронівського району В. А. Тонкошкур за проявлений героїзм на фронті був нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., Слави 3-го ст., медалями «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.». Інвалід ВВВ. Після демобілізації понад 40 років був на трудовому фронті — завідувачим сільським клубом, ревізором райфінвідділу, партійним працівником у районі та області. Герой Соціалістичної Праці. За трудові успіхи нагороджений також двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом «Знак Пошани», двома Почесними грамотами Президії Верховної Ради України.

Уродженець с. Козин цього району П. В. Жабенко за бойові заслуги на фронті був нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2-го ст., медалями «За взяття Берліна», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.». Після війни самовіддано трудився учителем Півської, Карапишівської, Маслівської шкіл, створив у с. Маслівка краєзнавчий музей, який став народним. За успіхи у виховній роботі із дітьми удостоєний почесного звання «Заслужений учитель України». Уродженець с. Росава Миронівського району М. В. Клименко після закінчення військового училища пішов на фронт, за бойові заслуги був нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., бойовими медалями. Інвалід ВВВ. Після демобілізації працював у районному споживчому товаристві, згодом майже 20 років був головою колгоспів у селах Владиславка та Зеленьки. Заслужений працівник сільського господарства України. Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, Жовтневої Революції, «Знак Пошани». Брав активну участь у громадському житті району.

Уродженець с. Ємчиха цього району Г. М. Панікарський пішов на фронт журналістом. За бойові заслуги нагороджений двома орденами Червоної Зірки, орденом Вітчизняної війни 2-го ст., медалями. Після війни був заступником редактора Чернівецької обласної газети, заступником редактора республіканської газети «Радянська Україна», редактором обласної газети «Київська правда». Заслужений працівник культури України. Нагороджений за трудові успіхи орденом «Знак Пошани», п'ятьма медалями.

Колишній житель с. Карапиші цього району О. І. Ситник за бойову звитягу нагороджений орденами і медалями. Після війни повернувся на роботу в рідний колгосп на посаду бригадира тракторної бригади, де працював до виходу на пенсію. Герой Соціалістичної Праці, нагороджений також двома орденами Леніна, орденом Жовтневої Революції. Його бригада тривалий час була кращою в районі і області, znana в Україні.

Уродженець с. Росава Миронівського району М. І. Кондратович на фронтах війни був із червня 1941 р. Як льотчик-бомбардувальник здійснив 313 бойових вильотів. Герой Радянського Союзу, нагороджений також орденами Леніна, Червоного Прапора, Олександра Невського, Вітчизняної війни 1-го ст., двома орденами Червоної Зірки, бойовими медалями. Після війни служив у військово-повітряних силах, проживав у Ленінградській області Російської Федерації.

Полтавчанин В. М. Ремесло за бойові заслуги був нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ст., бойовими медалями. Після демобілізації весь свій трудовий шлях присвятив науковій роботі у Миронівському районі. Працював спочатку заступником директора, а згодом директором Миронівського НДІ селекції і насінництва пшениці. Вивів багато високопродуктивних сортів пшениці, автор фундаментальних наукових досліджень з генетики і селекції зернових культур. Двічі Герой Соціалістичної Праці, Заслужений діяч науки СРСР, академік АН СРСР, лауреат державних премій.

Уродженець с. Маслівка Миронівського р-ну П. В. Борисенко за героїзм, проявлений в боях з німецькими загарбниками, був нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2-го ст., Слави 3-го ст., бойовими медалями. Після війни із 1948 р. до виходу на пенсію у 1981 р. працював у рідному селі головним агрономом колгоспу, реорганізованого згодом у Маслівський радгосп-технікум. За трудові успіхи удостоєний звання Героя Соціалістичної Праці. Нагороджений також орденами Леніна, Жовтневої Революції, «Знак Пошани», медалями. Заслужений агроном України.

Черкащанин О. Г. Бузицький за участь у Великій Вітчизняній війні був нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., Червоної Зірки, бойовими медалями. Після демобілізації весь час працював у Миронівському районі, спочатку керуючим контори «Заготскот», згодом тривалий час головою колгоспу ім. Жданова (нині агропідприємство імені Бузицького). Очолюване ним господарство було одним із

кращих в Україні, за трудові успіхи йому було присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці, він нагороджений також п'ятьма орденами Леніна, орденом Трудового Червоного Прапора, багатьма медалями.

Цей перелік славних імен воїнів-ветеранів Київщини може бути безкінечним. Їх знають, поважають, перед ними вклоняються в кожному нашому селі, селищі, місті, районі, в області.

Фронтовикам, що здобули Перемогу, зокрема тим, кому пощастило повернутися у свої домівки і знову побачити своїх рідних і близьких, всім — і живим, і померлим — присвячується цей серіал Книги Пам'яті України — «Звитяжці».

ЗМІСТ

Від обласної редакційної колегії і обласного відділення Пошуково-видавничого агентства «Книга Пам'яті України»	3
Історико-публіцистичний коментар	7
Місто Ірпінь	19
Селище міського типу Ворзель	76
Селище міського типу Гостомель	99
Селище міського типу Коцюбинське	119
Макарівський район	132
Миронівський район	466
Додатковий список ветеранів Великої Вітчизняної війни, що вказані як живі станом на 2012 рік, але померли після 2012 року	750
Післямова	766

Історико-меморіальне видання

КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ

ЗВИТЯЖЦІ

Київська область

7 том

Місто Ірпінь,
Селища міського типу Ворзель,
Гостомель, Коцюбинське
Макарівський район
Миронівський район
Київ, «Видавництво Ліра-К»

Упорядники:

Місто Ірпінь,
Селища міського типу Ворзель, Гостомель, Коцюбинське
Мирончук Олександра Андріївна
Міщенко Олександр Григорович
Макарівський район
Свистунова Галина Іванівна
Міщенко Олександр Григорович
Миронівський район
Свистунова Тамара Володимирівна

Відповідальні за випуск
Міщенко Олександр Григорович
Свистунова Тамара Володимирівна

Науковий редактор *В. І. Томнюк*
Редактор *В. А. Сучек*
Художній редактор *С. І. Лук'яненко*
Коректор *С. В. Мартиненко*

Підписано до друку 19.10.2016. Формат 84x108¹/32.
Друк офс. Папір офс. Гарнітура Journal.
Умовн. друк. арк. 39,48. Обл.-вид. арк. 43,42. Тираж 200 прим.

«Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.

03115, м. Київ, вул. Ф. Пушиної, 27, оф. 20-22
тел./факс (044) 247-93-37; 228-81-12
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net